

Anvisningar till föreningar för behandlingen av misstankar om sexualbrott

Sexualbrott undersöks alltid av polisen

Om det finns skäl att misstänka sexualbrott, påbörjas ingen vanlig behandlingsprocess inom föreningen. En självständig undersökning inom föreningen eller idrottsförbundet kan skada den senare brottsundersökningen. Vid misstanke om brott ska man alltid lämna brottsundersökningen till polisen.

Sexualbrott har fastställts i [kapitel 20 i strafflagen](#). Om du är osäker på om det finns skäl att misstänka sexualbrott, konsultera alltid polisen eller rådfråga experter. Du kan be om råd utan att avslöja offrets namn.

- Polisen i ditt område
- Brottsofferjouren: <https://www.riku.fi/sv/kontaktuppgifter/>
- Du är inte ensam-tjänsten: www.etoleyksin.fi/sv/

Bemötande av sexualbrottsoffer

Om ett barn eller en ung person berättar för dig att hen har blivit offer för ett sexualbrott, lyssna i lugn och ro, tro på vad hen säger och tacka för förtroendet. Berätta att det som har hänt inte är hens fel. Försök inte leda eller tvinga hen att berätta mer. Du kan till exempel fråga "Vad hände sen?" eller "Kan du berätta mer om det?". Håll dig neutral. Skriv upp vad barnet eller den unga berättar och använd samma uttryck som hen använde. Skriv också upp dina egna frågor. Berätta för barnet vad som händer härnäst, såsom om din skyldighet att meddela saken vidare. Utsätt inte barnet för vuxnas utredning av ärendet. Meddela barnets vårdnadshavare. Om situationen är akut, ring nödnumret 112.

Även om du inte skulle höra om sexualbrottet direkt från offret, kan misstanken även väckas av den andra partens berättelse eller av annat tvivelaktigt beteende. Fråga offret direkt om saken om det är möjligt.

Polisanmälan

När du gör en brottsanmälan överväger polisen om det finns skäl att misstänka brott och

startar vid behov en förundersökning.

Vem som helst kan göra brottsanmälan, med det är bäst om brottsanmälan görs av en person som det minderåriga offret har berättat om brottet för. Om offret är vuxen och förbjuder att brottsanmälan görs, ska denna önskan respekteras, även om hen var minderårig när händelsen inträffade.

Du är alltid skyldig att göra polisanmälan, om du misstänker att en person planerar våldtäkt, grov våldtäkt, våldtäkt mot barn, grov våldtäkt mot barn eller grovt sexuellt övergrepp mot barn ([SL 15:10](#)).

Anmälaren får inte information om hur brottsundersökningen fortskrider. Beslut om en nedlagd undersökning fås inte heller. Endast målsägande får information om ärendet.

Anmälningar med mycket lite information går inte nödvändigtvis vidare till förundersökning. En bra tumregel är att om man vet offret, så finns det tillräckligt med information för en brottsanmälan. Gärningsmannen behöver inte identifieras.

Vid misstankar om sexualbrott rekommenderas att man gör polisanmälan på polisinspektionen i det egna området.

Ta modigt kontakt med polisen och berätta för dem dina uppgifter om det inträffade, även om saken känns obetydlig eller osäker. Du kan till exempel lämna ett nättips till polisen: poliisi.fi/sv/nattips

Barnskyddsanmälan

Om du misstänker sexualbrott som riktats mot en minderårig, är det även rekommenderat att göra en barnskyddsanmälan om saken. Alla kan göra en barnskydds- och brottsanmälan, men skyldighet att göra detta har [personerna som fastställts i barnskyddslagen](#).

En barnskyddsanmälan görs till socialförvaltningen på barnets hemort. I brådskande ärenden kan anmälan göras till nödcentralen eller socialjouren.

En privatperson kan göra anmälan anonymt, men en myndighet ska alltid meddela sitt namn när hen gör en anmälan. Du kan kontakta socialarbetaren inom det dejourerande barnskyddet i ditt eget område och fråga om råd.

Berätta inte vidare om en halvfärdig utredning, men ingrip i osakligt uppförande

Idrottsförbundet/föreningen kan berätta om brottsundersökningen i det skede när åtal har väckts, dvs. när saken har blivit offentlig.

Om man meddelar om osakligt beteende utåt till exempel till föräldrarna eller föreningens arbetstagare, får man inte prata om brottsanmälan eller polisutredningen, utan man ska hålla sig till fakta. Man ska ingripa i osakligt beteende, men inte stämpla för brott om åtal inte har väckts. Man kan hållas ansvarig för att ha spridit uppgifter som kränker en annans ära.

- Om exempelvis en tränare som verkat i föreningen misstänks för ett sexualbrott mot ett barn, får man inte berätta vidare om detta förrän åtal har väckts. Föreningen ska dock agera i enlighet med föreningens egna stadgar och följa sin egen disciplinära process. Det är bra att avlägsna tränaren från grupper som verkar med barn och unga under den tid förundersökningen pågår.
- Om till exempel en tränare bevisligen har inbjudit en minderårig idrottare ensam hem till sig eller sovit ensam tillsammans med en minderårig idrottare i samma rum, kan man i situationen tillämpa föreningens disciplinära åtgärder på dessa förbrytelser utan att ta ställning till brottsmisstanken.

Om en person har dömts till fängelsestraff för ett sexualbrott mot barn, är domen offentlig/har namnet offentliggjorts i domen, och föreningen har rätt att berätta saken vidare. Med tanke på skyddet av offret är det ofta dock inte att rekommendera att tala särskilt offentligt om saken.

Efter att det väckts åtal

Ett sexualbrott påverkar hela gemenskapen. Det är viktigt att berätta öppet om saken med föräldrar, idrottare och tränare. Idrottsföreningen ska ta ansvar för och beklaga det som har hänt, samt meddela vad föreningen ska göra i fortsättningen för att förhindra liknande situationer. Ungdomarna ska erbjudas en möjlighet att prata om saken inom sitt lag eller sin grupp och vid behov styras till ytterligare hjälp.

Aktörer till vilka den unga kan hänvisas:

- skolpsykologen
- skolkuratoren
- kommunala/välfärdsområdenas hälsovårdstjänster/hälsovårdscentral
- de tjänster som Flickornas eller Pojkarnas hus erbjuder
- olika slags telefon- och chatttjänster såsom Du är inte ensam-tjänsten, Mieli rf:s kristelefon, Nuorten Exit, Mannerheims barnskyddsförbunds barn- och ungdomstelefon samt nätbrevstjänst, Brottsofferjouren, Skydda Barn rf och Rädda Barnen rf:s Nettivihje

Skaffa mer stöd och råd till föreningens arbetstagare

Brottsofferjouren: <https://www.riku.fi/fi/etusivu/>

Du är inte ensam-tjänsten: <https://etoleyksin.fi/>

Skydda Barn rf: <https://www.suojellaanlapsia.fi/>

Rädda Barnen rf:s Nettivihje: <https://www.pelastakaalapset.fi/kehittamis-ja-asiantuntijatyo/nettivihje-ja-seksuaalivakivallan-ennaltaehkaisy/>

Olympiska kommitténs handbok Lupa puuttua, lupa välittää opas:

<https://www.olympiakomitea.fi/uploads/2019/10/64dcb932-lupa-valittaa-lupa-puuttua.pdf>

Polisen: <https://poliisi.fi/seksuaalirikokset> , <https://www.nuoretjarikollisuus.fi/>

Källor:

<https://thl.fi/sv/web/handbok-for-barnskyddet>

God medicinsk praxis-rekommendationerna <https://www.kaypahoito.fi/hoi34040#readmore>

Eikö se kuulu kenellekään? Rohkene kohdata seksuaalisesti kaltainkohdeltu nuori. Väestöliiton julkaisut 2009. Konsultationsdiskussioner med Polisen och åklagare i Helsingfors

